

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

תורה – דברים פרק כט'

(ט) אתם נצבים היום בלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם וּשְׁטָרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ט) אתם נצבים היום בלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם וּשְׁטָרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: (ט) אתון קומין יומא דין בלכון קדם יי אלהכון רשיכון שבטיכון סביכון וּסְרֻבֵיכֹן כָּל אָנָּשׁ יִשְׂרָאֵל:

(י) טפכם נשיכם וגרה אשר בקרב מחנה מחטב עציף עד שאב מימיה: (י) טפכם נשיכם וגרה אשר בקרב מחנה מחטב עציף עד שאב מימיה: (י) טפלכון נשיכון וגירה די בגו משריתך מלקט אעיה עד מלי מיה:

(יא) לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך פדת עמך היום: (יא) לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך פדת עמך היום: (יא) לאעלוהך בקומא דיי אלהך ובמומתה די יי אלהך גזר עמך יומא דין:

(יב) למען הקים אתה היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים באשר דבר לך ובאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב: (יב) למען הקים אתה היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים באשר דבר לך ובאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב: (יב) בריל לאקמא יתך יומא דין קדמוהי לעמא והוא יהי לך לאלה קמא די מליל לך וקמא די קיים לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב:

(יג) ולא אתכם לבדכם אנכי פדת את הברית הזאת ואת האלה הזאת: (יג) ולא אתכם לבדכם אנכי פדת את הברית הזאת ואת האלה הזאת: (יג) ולא עמכון בלחודיכון אנא גזר ית קומא קדא וית מומתא קדא:

(יד) כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום: (יד) כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום: (יד) ארי ית מן דאיתוהי הקא עמנא קאם יומא דין קדם יי אלהנא וית מן דליתוהי הקא עמנא יומא דין:

רס"י

מכאן ועוצרים בנתיים כמו שנאמר העגל אשר כרתו לשנים ויעצרו בין בתריו: (יז) למען הקים אותך היום לו לעם – כל כך הוא נכנס לטרוח למען קיים אותך לפניו לעם: והוא יהיה לך לאלהים – לפי שקיבצו לך ונשבע לאבותיך שלא להחליף את זרעם באומה אחרת לכך הוא אוסר אתכם שצבועות הללו שלא תקניטוהו אחר שהוא אינו יכול להבדל מכס ע"כ פירשתי לפי פשוטו של פרשה. ומ"א למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבת"כ הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי

(ט) אחס נצבים – מלמד שכינסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בצרית: ראשיכם שבטיכם – ראשיכם לשבטיכם: זקניכם ושטריכם – החשוב חשוב קודם ואח"כ כל איש ישראל:

(י) מחוטב עציף – מלמד שצאו כנעניים להתגייר בימי משה כדרך שצאו גבעונים בימי יהושע וזהו האמור בגבעונים ויעשו גם המה בערמה ונתנם משה חוטבי עלים ושואבי מים:

(יא) לעברך – להיות עובר בצרית ולא יתכן לפרשו כמו להעבירך אלא כמו לעשותכם אותם: לעברך בצרית – דרך העברה כך היו כורתי צריות עושין מחילה מכאן ומחילה

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

מפרנסם לפרנס ממשנה ליהושע לפיכך עשה אותם מאצבה כדי לזרזם וכן עשה יהושע וכן שמואל החיצו ואשפטא אחתם כשילאו מידו ונכנסו לידו של שאול:
(יז) ואת אשר איננו פה – ואף עם זכות העתידים להיות:

אתם קיימים לפניו: היום – כיום הזה שהוא קיים והוא מאפיל ומאיר כך האיר לכם וכך עתיד להאיר לכם והקלות והיסורין מקיימין אתכם ומליצין אתכם לפניו ואף הפרשה שלמעלה מזו פיוסין הם אתם ראייתם את כל וגו'. ד"א אתם נצבים לפי שהיו ישראל יולאין

נביא – ישעיה פרק סא' י'-יא' סב' א'-ד'

(י) שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהוָה תִּגַּל נַפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי כִי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יֵשַׁע מְעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי כַחֲתָן יִכְהֶן פֶּאֶר וְכַכְּלָה תַעֲדָה כְּלִיָּהּ: (י) אמרת ירושלם מחדא אחרי במימרא דיי תבוע נפשי בפורקנא דאלהי ארי אלבשני לבושין דפורקן מעין דזכו עטפני כחתנא דמצלח בגנונה וככהנא רבא דמתקן בלבבושויהי וככלתא דמתקשטא בתיקונהא:
(יא) כִּי כְּאֶרֶץ תּוֹצִיא צְמֻחָהּ וּכְגִנָּה זְרוּעֶיהָ תִצְמִיחַ כִּן אֲדָנִי יְהוָה יִצְמִיחַ צְדָקָה וְתִהְיֶה נֶגֶד כָּל הַגּוֹיִם: (יא) ארי כארעא דמפקא צמחה וכגנת שקיא דזירועהא מרביא כן יי אלהים יגלי זכותא ותושבחתא דירושלם לקבל כל עממיא:
(א) לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחְשָׂה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֶשְׁקוּט עַד יֵצֵא כְּנֶגְהָ צְדָקָה וְיִשׁוּעַתָּה כָּל־פֶּיֶד יִבְעֵר: (א) עד דאעבד פורקן לציון לא אניח לעממיא ועד דאיתי נחמא לירושלם לא אשקט למלכותא עד דיתגלי כשפרפרא נהורא ופורקנא כבעיר יבער:
(ב) וְרָאוּ גוֹיִם צְדָקָה וְכָל מַלְכִים כְּבוֹדָהּ וְקָרָא לָהּ שֵׁם חֲדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ: (ב) ויחזון עממיא זכותיה וכל מלכיא יקריך ויקרון ליה שמא חדתא די במימרה דיי יפרשינה:
(ג) וְהָיִית עֶטְרַת תְּפָאֲרַת בְּיַד יְהוָה וְצִנּוֹף (וְצִנּוֹף) מְלוֹכָה בְּכַף אֱלֹהֵיהּ: (ג) ותהון כליל דחרוא קדם יי וכתר דתושבחה קדם אלהיה:
(ד) לֹא יֵאמֵר לָהּ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאֶרְצָהּ לֹא יֵאמֵר עוֹד שְׂמֻמָּה כִּי לָהּ יִקְרָא חֲפָצִי בָּהּ וּלְאֶרְצָהּ בְּעוֹלָה כִּי חֲפֶץ יְהוָה בָּהּ וְאֶרְצָהּ תִּבְעַל: (ד) לא יתאמר ליה עוד שביקא ולארעיה לא יתאמר עוד צדיא ארי ליה יתקרי עברי רעותי בה ולארעיה יתבא ארי תהי רעוא מן קדם יי ביה וארעיה תתיבת:

רש"י

(י) כחתן – אשר ילצק לבושי פאר ככהן גדול. (א) למען ציון – אעשה ולא אחשה על מה וככלה העדה כליה – תכטייה:
(יא) כי כארץ תוציא צמחה וגו': (א) אחרי ואבדה במימרח אשבח שמך עלאה:
(א) כי כארץ תוציא צמחה וגו': (ב) יקצנו – יפרשנו:
(ג) יקצנו – יפרשנו:
(ד) בעולה – מיושבת:

כתובים – תהילים פרק ט' ג'-ט'

(ג) אֲשִׁמְחָה וְאֶעֱלֶצָה בָּךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֲלֵיוֹן: (ג) אחרי ואבדה במימרח אשבח שמך עלאה:

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

- (ד) בְּשׁוּב אוֹיְבֵי אַחֲזֹר יִבְשְׁלוּ וַיֵּאבְדוּ מִפְּנֵיךָ: (ד) בדיתוב בעל דבבי לאחורא יתקלון ויהוברון מן קדמך:
- (ה) כִּי עֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁבֶּתָ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צְדָקָה: (ה) מטול דעברתא פורענותי ודיני יתבתא על כורסי דינא זכאה:
- (ו) גְּעֵרַת גּוֹיִם אֲבָדְתָּ רָשָׁע שָׁמַם מַחִיתָ לְעוֹלָם וָעֶד: (ו) נזפתא עממי דפלשתאי הוברתא גלית רשיעא שומהון מחיתא לעלמי עלמין:
- (ז) הָאוֹיֵב תִּמְנוּ חֲרָבוֹת לְנֶצַח וְעָרִים נִתְּשָׁת אֲבָד זְכָרָם הַמָּוָה: (ז) וכד נפל בעל דבבא אשתציו חלותיה וכרכיהון אצתדיו לעלמא וקרויהון צדיתא הוברתא דכרנהון מנהון:
- (ח) וַיְהִי וְהָעוֹלָם יָשָׁב בּוֹגֵן לְמִשְׁפָּט בְּסָאוֹ: (ח) ומימרא דיי לעלמין מותביה בשמי מרומא תקין לדינא כורסיה:

רש"י

- (ה) משפטי ודיני – תיבות כפולות במקרא ואין חילוק ביניה' כמו עלי וסהדי במרומים (אויב טז) עלמיו אפיקי נחושה גרמיו כמטיל ברזל (אויב מ). משפטי ודיני – בשמים. ישבת לכסא – כסא המשפט:
- (ו) גערת גוים – עמלק ראשית גוים (במדבר כד). אבדת רשע – אבותיו. שם מחית – כי מחה אמהה (שמות יז):
- (ז) האויב תמו – כי חרבות השנאה לנכח הם עליו כחרב חדה, ד"א חרבות לנכח אותו אויב שחרבות שנאתו היתה עליו לנכח וזהו עמלק שנאמ' זו ועברתו שמרה נכח (עמוס א)
- חרבות לשון חרצן וכן פתרונו האויב תמו חרבות לנכח, וכן נאמר (ביחזקאל לה) שממות עולם אתנג ועריך לא תשובנה. וערים נחשת – כי תאמר אדום רשענו וגו' ונשוב ונבנה חרבות כה אמר ה' כזאות המה יבנו ולמי אהרום (מלאכי א). אבד זכרם – אותה השעה:
- (ח) וה' לעולם ישב וגו' – שם שלם וכסא שלם כמו שנאמר כסאו, אבל קודם שימחה כתוב כי יד על כס יא (שמות יז) כס חסר ושם חלוק:

משנה – תרומות פרק ח'

(א) האשה שהיתה אוכלת בתרומה, באו ואמרו לה, מת בעליך או גרשך, וכן העבד שהיה אוכל בתרומה, ובאו ואמרו לו, מת רבך, או מכרך לישראל, או נתנך במתנה, או עשאך בן חורין. וכן כהן שהיה אוכל בתרומה, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה, רבי אליעזר מחייב קרן וחמשי. ורבי יהושע, פוטר. היה עומד ומקריב על גבי המזבח, ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה, רבי אליעזר אומר, כל הקרבנות שהקריב על גבי המזבח, פסולים. ורבי יהושע, מכשיר. נודע שהוא בעל מום, עבודתו פסולה:

רע"ב – (א) האשה – בת ישראל הנשואה לכהן: מת רבך – וירשו בן בתו מישראל או בתו הנשואה לישראל: שהוא בן גרושה או בן חלוצה – ופסול מלאכול בתרומה: רבי אליעזר מחייב קרן וחומש – זכולה: ורבי

יהושע פוטר – בגמרא מוקי לה דוקא בזולת תרומת חמץ בערב פסח מפני שזמנו זהו שהשעה לחוקה ועומד לזכור החמץ של תרומה. והלכה כר' יהושע: ורבי יהושע מכשיר – דכתיב (דברים לג) כדך ה' חילו

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

כריתו שלום, כשהוא שלם ולא כשהוא חסר. והלכה כר' יהושע:

ופועל ידיו תרצה. אפילו חלל שבו פועל ידיו תרצה: נודע שהוא בעל מום עבודתו פסולה – אף לר' יהושע. דכתיב (במדבר כה) את

(ב) וכלם, שהיתה תרומה בתוך פיהם, רבי אליעזר אומר, יבלעו. ורבי יהושע אומר, יפלוטו. אמרו לו נטמאת ונטמאת תרומה, רבי אליעזר אומר, יבלעו. ורבי יהושע אומר, יפלוטו. טמא היית וטמאה היתה תרומה, או נודע שהוא טבל, ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו, או שטעם טעם פשט לתוך פיו, הרי זה יפלוט:

התרומה קודם שנתנה לתוך פיו, דמדה ר' אליעזר דיפלוטו: או שטעם טעם פשט – שרץ, כשמולצין אותו ריחו מאוס ביותר והוא מנוי כותלים וזמנות, וקורין לו זערכי זכ"י, ובלע"ז צימיל"א. והלכה כר' יהושע:

רע"ב – (ג) וכולם – עזר ואשה שאכלו מתחילה בהיתר, זהו קאמר ר' אליעזר דיבלעו, אבל בן גרושה או בן חלוה למעולס לא אהלו בהיתר מודה ר' אליעזר דיפלוטו, מידי דהוה אטמא היית, או טמאה היתה

(ג) היתה אוכל באשכול ונכנס מן הגנה לחצר, רבי אליעזר אומר, יגמור. ורבי יהושע אומר, לא יגמור. חשכה לילי שבת, רבי אליעזר אומר, יגמור. ורבי יהושע אומר, לא יגמור:

לא יגמור – ואפילו בגינה, עד שיעשר: חשיכה לילי שבת – והיה אוכל אכילת עהראי, ושבת קובעת למשך, ואפילו אכילת עראי אסורה: יגמור – למוצאי שבת. אבל בשבת עצמו מודה דאסור: לא יגמור – אפילו למוצאי שבת עד שיעשר. והלכה כר' יהושע:

רע"ב – (ג) היה אוכל באשכול – תלס אשכול מגפן שבגינה והיה אוכל והולך עד שנכנס לחצר, וחצר קובעת למעשר, ואפילו אכילת עראי אסורה עד שיתרוס ויעשר: ור' אליעזר אומר יגמור – לא שיאכל בחצר אלא יאח חוץ לחצר ויגמור לאכול האשכול בגינה:

(ד) יין של תרומה שנתגלה, ישפך. ואין צריך לומר של חלין. שלשה משקין, אסורין משום גלוי, המים והיין והחלב. ושאר כל המשקין, מתירין. במה ישוהו ויהיו אסורין, כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה:

– כמה יעמדו מגולין: הרחש – הנחש, ולפי שהולך על גחוונו קרוי רחש שאינו נראה כמהלך אלא כרוחש ומתנענע: ממקום קרוב – פירשו בו, כדי שיצא מתחת אוזן הכלי וישתה ויחזור לחורו:

רע"ב – (ד) ישפך – ואין כאן משום איבוד תרומה, מפני שאסור לשתותו שמא שתי ממנו נחש: ושאר כל המשקים מותרים – שאין נחש שותה מהן, אלא שהדבש והאיר והמוריים ושומים כתושים. כל אלו הוזכרו בגמרא לאכול שהנחש שותה מהן: כמה ישהו

(ה) שעור המים המגלין, כדי שתאבד בהן המרה. רבי יוסי אומר, בפלים, כל שהן. ובקרקעות, ארבעים סאה:

שהן – אפילו מרוזבין כל שהן יש בהן משום גילוי כשהמים זכלים: ובקרקעות – עכד ארבעים סאה יש בהם משום גילוי. טפי מהכי, אין בהן משום גילוי, שהאדם מתבטל בהם. ואין הלכה כר' יוסי. ומעין המושך אפילו כל שהוא אין בו משום גילוי. ומים

רע"ב – (ה) שיעור המים – להיות אסורים משום גילוי: כדי שתאבד בהן המרה – אם היו מרוזבים כל כך עד שארס הנחש יפסד ויאבד בהן אין בהן משום גילוי. ויודעין היו כמה ארס הנחש מטיל בפעם אחת: מרה – הארס שהנחש מטיל קרוי מרה: זכלים כל

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

מגולים, כשם שאסור לשחותו כד אסור להשקותו לבהמתו ולרחוץ בהן פניו ידיו

(ו) גְּקוּרֵי תְּאֲנִים וְעֵגְבִים וְקִשּׁוּאִין וְהַדְּלוּעִין וְהָאֲבִטִיחִים וְהַמְּלַפְּפוֹנוֹת, אֶפְלוּ יָם כְּפָר, אֶחָד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, אֶחָד תְּלוּשׁ וְאֶחָד מְחוּבָּר, כָּל שֵׂישׁ בּוֹ לָחָה, אֶסוּר. וּנְשׁוּיֹכֶת הַנְּחָשׁ, אֶסוּרָה, מִפְּנֵי סַפְּנַת נַפְשׁוֹת:

רע"ב - (ו) נקורי תאנים - תאנה שנראה בה ניקור, אסור, שמא ניקר בה נחש והטיל בה חרס: אפילו הן כבר - כלומר שהן גדולים הרבה, והניקור מאל אחד, לא יאמר הוא אכל מלד אחד, אני מלד אחר: כל שיץ

(ז) הַמְּשִׁמֶרֶת שֶׁל יֵין, אֶסוּרָה מְשׁוּם גְּלוּי. רַבִּי נְחֻמִּיָּה, מִתִּיר:

רע"ב - (ז) משמרת של יין - אף על פי שהכלי התחתון מכוסה במשמרת, יש בו משום גילוי, שהאדם עובר דרך המשמרת

(ח) חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנוּלָד בָּהּ סִפֵּק טְמֵאָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אִם הָיְתָה מִנְּחַת בְּמִקוֹם הַתְּרֻפָּה, יִנְיַחָנָה בְּמִקוֹם הַמִּצֵּעַ. וְאִם הָיְתָה מִגְּלָה, יִכְסָּנָה. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אִם הָיְתָה מִנְּחַת בְּמִקוֹם מִצֵּעַ, יִנְיַחָנָה בְּמִקוֹם תְּרֻפָּה. וְאִם הָיְתָה מִכֶּסֶה יִגְלָנָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אֵל יַחֲדָשׁ בָּהּ דְּבָר:

רע"ב - (ח) ספק טומאה - כגון שתי חציות ברשות היחיד, ונגע שרץ בלחת מהן, ולא ידוע להי מנייהו, ושתייהן תלויות: במקום התורפה - מקום של הפקר ועומדת ליפסד פס: יניחנה במקום המולנע - לעדין מוזהר על שמירתה דכתיב (במדבר יח) את משמרת תרומתי בשתי תרומות הכתוב מדבר, אחת

(ט) חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּגַת הָעֵלְיוֹנָה, וְהַתְּחַתּוֹנָה טְמֵאָה, מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׂאֵם יְכוּלִים לְהַצִּיל מִמֶּנָּה רְבִיעִית בְּטַהֲרָה, יִצִּיל. וְאִם לֹא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, תֵּרַד וְתִטְמָא, וְאֵל יִטְמָאָנָה בְּיָדָיו:

רע"ב - (ט) בגת העליונה - מקום שעוברים פס: והתחתונה - צור על פני הגת שהיין יורד לתוכו: טמאה - חולין טמאים יש בה, ורצוין לו דימי טומאתו או למי שאינו אוכל חולין בטהרה, ואם תפול לתוכו התרומה הוה ליה מדומע ואף לכהן לא חזיא: שאם יכולים להציל ממנה רביעית - אם יכול לחזור אחר כלים ולהציל ממנה רביעית בטהרה קודם שתהיה כולה וטמאה: יציל - יחזור אחר כלים ויציל, ואף על פי שבתוך כך שיחזור אחר כלים תהיה מן התרומה לחולין

ורגליו ולגבל בהן את הטיט ולהשתמש בהן בשום תשמיש:

צו ליחה - הארס מתערב עם הליחה ומתחלחל בזכו, אצל דבר יבש חותך את הניקור ואוכל את השאר: ונשוכת הנחש - בהמה שנשכה נחש ושחטה אסורה שהארס מתחלחל בכל גופה:

והולך לכלי התחתון: רבי נחמיה מתיר - לפי שהארס קף ואינו עובר. ואין הלכה כר' נחמיה:

תרומה טהרה ואלת תרומה תלויה דתרוייהו צעו שימור: רבי יהושע אומר וכו' - לסבר תרומתי כתיב בלא וי"ו ויש אם למסורת: אל יחדש בה דבר - שאין כריך לשמרה ואף אסור לגרוס לה טומאה. והלכה כרבן גמליאל:

שבתחתונה ויפסדו החולין, לא יטמא התרומה בידיים להציל החולין, כיון שיכול להציל ממנה רביעית הלוג בטהרה שהוא דבר חשוב: ואם לאו - שלא ימלא כלי טהור וסוף סוף כולה לטומאה אזלא, בהא פליגי, דר' יהושע סבר יטמאנה ביד, להציל את החולין, דקתני סיפא, על זו ועל זו אמר ר' יהושע וכו', ור' אליעזר סבר אף על גב דסוף סוף כולה לטומאה אזלא לא יטמאנה ביד להציל החולין. ואין הלכה כרבי אליעזר:

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

(י) וכן חבית של שמן שנשפכה, מודה רבי אליעזר ורבי יהושע, שאם יכול להציל ממנה רביעית בטרה, יציל. ואם לאו, רבי אליעזר אומר, תרד ותבלע, ואל יבלענה בידיו:

לאו תרד ואל יטמאנה זיד, משום דשמן ראוי להדליקו, ולא חשו להפסד מועט. וזיין נמי לא נחלקו אלא דוקא בדאיכא בתחתונה פחות ממאה חולין שנעשין החולין כולן מדומע ואיכא הפסד, אבל אי איכא מאה חולין, כולו מודו דאל יטמאנה זיד, משום דאיכא הפסד:

רע"ב – (י) וכן חבית של שמן – טהורה, שנשפכה יכולה הולכת לאיבוד, פליגי כדלעיל. ולהכי קתני גבי שמן נשפכה ולא נקט כמו גבי יין, משום דבחבית של שמן [שנשברה] בגת העליונה, ובתחתונה חולין טמאים, מודה רבי אליעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטרה יציל ואם

(יא) ועל זו ועל זו, אמר רבי יהושע, לא זו היא תרומה שאני מזהר עליה מטמאה, אלא מלאכה. ובל תטמאה ביצד, היה עובר ממקום למקום וכפרות של תרומה בידו, אמר לו נכרי, תן לי אחת מהן ואתמאה, ואם לאו, הרי אני מטמא את כלה, רבי אליעזר אומר, יטמא את כלה, ואל יתן לו אחת מהן ויטמא. רבי יהושע אומר, יניח לפניו אחת מהן על הסלע:

על הסלע כדי שלא יגרום טומאה לאחרות, ואף אותה אחת יניח על הסלע ולא יתננה זידו, שלא יטמאנה זידים. והלכה כרבי יהושע:

רע"ב – (יא) על זו ועל זו – על זו שנוכל לה ספק טומאה, ועל זו שהולכת לאיבוד, אמר רבי יהושע שאינו מזהר על טומאתו. ואותה שמוזהר עליה כל תמא כילד, היה עובר וכו' דקאמר ר' יהושע יניח לפניו אחת

(יב) וכן נשים שאמר להם נכרים, תנו לנו אחת מכם ונטמאה, ואם לאו, הרי אנו מטמאים את כלכן, יטמאו את כלכן, ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל:

נפש מפני נפש. ובהא מודו ר' אליעזר ור' יהושע:

רע"ב – (יב) תנו לנו אחת מכם – שרוים לבא עליה צאונס: יטמאו כולן – דאין דוחים

גמרא – ברכות דף סב' ע"א

תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו שלשה דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר לו רבי יהודה עד כאן העזת פניך ברבך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך רב כהנא על גגא תותיה פוריייה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא אמר ליה כהנא הכא את פוק דלאו אורח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך מפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר רבא מפני שהתורה ניתנה בימין שנאמר מימינו אש דת למו רבה בר בר חנה אמר

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

מפני שהיא קרובה לפה ורבי שמעון בן לקיש אמר מפני שקושר בה תפילין רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמראה בה טעמי תורה כתנאי רבי אליעזר אומר מפני שאוכל בה רבי יהושע אומר מפני שכותב בה רבי עקיבא אומר מפני שמראה בה טעמי תורה אמר רבי תנחום בר חנילאי כל הצנוע בבית הכסא נצול משלשה דברים מן הנחשים ומן העקרבים ומן המזיקין ויש אומרים אף חלומותיו מיושבים עליו:

רש"י על הגמרא

מקרא של תורה נביאים וכתובים, צין צניקוד
שכספר צין בהגזתה קול וצללול נעימות
הגנינה של פשטא ודגרא וסופר מהפך, מוליד
ידו לפי טעם הגנינה, ראיתי צקוראים הצאים
מארץ ישראל: מן הנחשים ומן העקרבים ומן
המזיקין – דמתוך לניעתו מתנהג בנחת
ובשתיקה, ואין הנחשים מרגישים להתקנאות
בו, ואף המזיקין חסין עליו: חלומותיו
מיושבין עליו – שאין המזיקין מזהילין אותו:

עד כאן – כלומר כל זה העזת פניך צפני
רצך, שנסתכלת בכל אלו: דשא ושחק – עם
אשתו, שיחה בטלה של ריגוי תשמיש: ועשה
לרכיו – ושימש מטתו: כללך שריף תבשילא
– כאדם רעב, כמו שלא שמת מטתך
מעולם שאתה נוהג קלות ראש זה לתאודך:
שריף – הומי"ר בלעז: שקרובה לפה –
רגילין להושיטה לפה: שקושר בה תפילין –
צרוע שמאלו: טעמי תורה – נגינות טעמי

זוהר – בא דף לבי ע"ב

רבי אלעזר פתח, (אייב א') ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יי'
ויבוא גם השטן בתוכם. ויהי היום:
דא ראש השנה, דקודשא בריה הוא קאים למידן עלמא. כגוונא דא, (מלכים
ב/ד) ויהי היום ויבא שמה. ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה:
ויבאו בני האלהים, אלין רברבין ממנו שליחו בעלמא, לאשגחא בעובדין
דבני נשא. להתיצב על הי':
כמה דאת אמר, (מלכים א', כ"ב) וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו
ומשמאלו. אבל להתיצב על הי' בהאי קרא אשכחנא רחימותא דקודשא
בריה הוא עליהו דישראל. בגיו, דהני שליחו, דאינון ממנו לאשגחא על
עובדין דבני נשא, אזלין ושטין ונטלין אינון עובדין בלהו, וביומא דקאי
דינא למיקם, למידן עלמא, אתעבידו קטיגורין למיקם עליהו דבני נשא.
ותא חזי, מכל עדעלמא, לא קיימין לאשגחא בעובדיהון, בר בישראל
בלחודייהו, בגין דאלין בגין לקודשא בריה הוא:
וכד לא אשתכחו עובדין דישראל דקא יאות, כביכול אינון ממנו שליחו,
כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל, על הי' ודאי קיימין, דהא כד
ישראל עבדין עובדין דלא פשו, כביכול מתישין חילא דקודשא בריה

חק לישראל – פרשת נצבים יום א'

הוא. וכד עבדין עובדין דכשרון, יהבין תוקפא וחיילא לקודשא בריה דהוא. ועל דא פתיב, (תהלים ס"ח) תגו עז לאלהים. במה. בעובדין דכשרון. ועל דא, ביהוה יומא, בלהו רברבן ממנן אתפנשו על ה'. על ה' ודאי, דהא פיון דעל ישראל אתפנשו, עליה אתפנשו:

ויבא גם השטן בתוכם, גם, לאסגאח עליהו, דכלהו אתיון למהוי קטיגורין עלייהו דישראל, (דף ל"ג ע"א) ודא אתוסף עליהו, בגין דאיהו דילטורא רברבא מפלהו, קטיגורא מפלהו, פיון דחמא קודשא בריה דהוא, דכלהו אתיון לקטרגא. מיד ויאמר יי' אל השטן מאין תבא. וכי לא הוה ידע קודשא בריה דהוא, מאן הוה אתי. אלא לאייתא עובדא לדעוניה:

ויאמר יי' אל השטן וגו' ויען השטן את יי' ויאמר משוט בארץ. מכאן אוליפנא, דישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרניו, בר ארעא דישראל בלחודקה. פיון דאמר משוט בארץ, אשגח קודשא בריה דהוא, דבעי למהוי דילטורא עלייהו דישראל. מיד, (איוב א') ויאמר יי' אל השטן השמת לבך על עבדי איוב פי אין פמוהו בארץ: חמא שעתא למיהב ליה חולקא, במה דיתעסק, ויתפרש מנייהו דישראל, ודא אוקמוה:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ה'

(ח) אין מזמנין אלא על מי שאכל כזית פת ולמעלה שבעה שאכלו פת ושלושה אכלו עמהן ירק או ציר וכיוצא בהן מצטרפין לזמן בשם והוא שיהיה המברך מאוכלי הפת אבל ששה שאכלו פת וארבעה ירק אין מצטרפין עד שיהיו אוכלי הפת רוב הניכר במה דברים אמורים בעשרה אבל בשלושה צריך שיאכלו כל אחד ואחד מהן כזית פת ואח"כ מזמנין:

(ט) שנים שאכלו וגמרו מלאכול ובא שלישי ואכל אם יכולין לאכול עמו כל שהוא ואפילו משאר אוכלין מצטרף עמהן וחכם גדול שבמסובין הוא שמברך לכולן אע"פ שלא בא אלא באחרונה:

(י) שלושה שאכלו כאחד אינן רשאים ליחלק וכן ארבעה וכן חמשה וששה יש להם ליחלק עד עשרה מעשרה ולמעלה אינם רשאים ליחלק עד עשרים שכל זמן שיחלקו ותהיה ברכת הזימון לכל חלק וחלק כזימון הכל יש להם ליחלק:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, גד גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.